

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SVOBODNEGA TRŽAŠKEGA OZEMLJA

Leto IV - Cena 15 lir - 10 jugolir - 2.50 din

TRST torek 21. septembra 1948

Spedizione in abbon. postale
Postnina plačana v gotovini

Štev. 1004

TRETJE ZASEDANJE OZN

Danes ob 11. uri se prične tretje zasedanje glavne skupščine OZN. Dnevni red zasedanja je zelo obsežen: 70 točk, ne vseh vprašanj, ki jih bodo razne delegacije postavile med samim zasedanjem. Med temi točkami so seveda vsa najaktualnejša vprašanja mednarodne politike, ki bodo predmet diskusije o poročilu Varnostnega sveta kakor: palestinsko, grško, egiptsko, indonezijsko, indijsko, pakistansko in korejsko vprašanje; vprašanje atomske energije; vprašanje novih članic OZN; vprašanje veta in vprašanje Tržaškega ozemlja. Poleg tega bo Poljska predložila skupščini sledeča vprašanja: o Francovi Spaniji, o beguncih in razseljenih osebah, o svobodni trgovini, o izmenjavi med raznimi državami in razpevanju živalskih proizvodov v svetu. Sledila bo diskusija o poročilih raznih komisij: komisije za Balkan, za Korejo; diskusija o poročilu Ekonomikega in socialnega sveta, Sveta za zaščito, itd.

Tretje zasedanje OZN je izredno važno. Povojni mednarodni razvoj je prizadevanje imperialističnega bloka z ZDA na eni strani in demokratičnega bloka s Sovjetsko zvezo na drugi strani privedel do točke, ko se vprašanje mednarodnih odnosov in ohranitve ter utrditve miru postavlja v vsi ostrini pred svetovno demokratično javnost. S tem se hkrati postavlja vprašanje posameznih in kolektivnih odgovornosti za usodo mirnega razvoja in stalnega napredka sodobnega sveta.

Generalni tajnik OZN Trygve Lie, v uvodu k svojemu poročilu o delu organizacije, pravi med drugim: »Zdrženi narodi so postali glavna sila, ki podpira enotnost, kljub naprotnim tendencam in pritiskom, ki so preracunani na razbijanje te enotnosti.«

Mnenja smo, da »nasprotne tendence«, ki skušajo razbiti enotnost Zdrženih narodov, ne morejo biti druge kot one, ki se potegujejo za nadvlado nad svetom, in to so sile imperializma z ZDA na čelu. Mi ne poznamo nobene druge »glavne sile«, ki bi mogla stati in odločiti izven teh »nasprotnih tendenc«, namreč, med fronto demokracije in miru ter fronto imperializma in nove vojne. Med Sovjetsko zvezo, ki stoji na čelu svetovne demokratične fronte v borbi za mir in napredek, in ZDA, ki so glavna sila imperialističnega vojnoljubnega tabora, ni mesta za neko »tretjo silo«, najmanj pa za silo, ki naj bi bila GLAVNA. Članice OZN se bodo vprašanja do vprašanja opredeljevale za demokratični ali za imperialistični blok. Generalna skupščina pa je merilo, na podlagi katerega moremo ugotoviti, do kakšne mere se je v posameznih članicah spremenilo razmerje med imperializmom in silami demokracije.

Ofeziva imperializma spravlja v resno nevarnost že sam obstoj Organizacije združenih narodov. Znano je, da se sile imperializma že od vsega početka potegujejo za odpravo pravice veta, ker je veto glavna ovira za doseganje njihovega cilja, namreč za diktiranje svoje volje vsem ostalim državam, predvsem onim državam, ki so glavna opora demokracije. Zaradi tega je vprašanje veta na dnevnem redu sedanjega zasedanja OZN.

Odprava pravice veta bi pomenila dati prosto pot imperialističnemu glasovalnemu stroju; odpreti imperializmu možnost za preobrazbo vsega sveta po svojih imperialističnih podobi in ga spraviti v službo izkoriščevalskih interesov ameriškega imperializma.

Odprava pravice veta bi pomenila, n. pr. za nas, priključitev Tržaškega ozemlja k Italiji, proti izrecni volji tukajšnjega prebivalstva, ker ima imperialistični glasovalni stroj v današnjem mednarodnem položaju številno večino na svoji strani zaradi tega, ker so delegati večine malih držav zastopniki imperialističnih

hlapcev v svojih državah. Pravica veta je danes osnovno jamstvo za enakopravnost med narodi, ker ne dopušča, da bi katera koli izmed držav članic OZN ali njihova večina mogla sprejeti sklep, ki bi bil v škodo katerega koli naroda. Mednarodno »zatišje«, ki vlada, odkar se vodijo v Moskvi razgovori med ZDA, Veliko Britanijo, Francijo in Sovjetsko zvezo, dokazuje, da se nahajamo pred pačo prelomnice v mednarodnem razvoju. Dejstvo, da se do danes razgovori v Moskvi še niso začeli, kljub temu da se vodi skoraj dva meseca, kaže, da se imperialistične sile ne čutijo dovolj močne za odpravo izvajanja svoje napadalnosti in da jih močan pritisk demokratičnih sil postopno spravlja iz ravnoteže.

Iz vsega tega bi se dalo sklepati, da tudi sedanje zasedanje generalne skupščine OZN, ki se vrši v času, ko se razgovori v Moskvi še nadaljujejo, ne bo moglo sprejeti nobene take odločitve, ki bi mogla bistveno vplivati na spremembo dosedanjega razmerja sil, zlasti se, če bo tretje zasedanje generalne skupščine zaključilo svoje delo predno bo v Moskvi prišlo do konkretnih zaključkov med štirimi velikanmi, na podlagi katerih bomo mogli sklepati ali gremo k utrditvi in poglobitvi mednarodnega sodelovanja in k rešitvi vseh se tiseh mednarodnih vprašanj (Nemčija, Berlin, Japonska, Tržaško ozemlje itd.), skratka: ali gremo k utrditvi miru ali pa bo razvoj mednarodnega položaja šel v smeri zaostritve med imperializmom in svetovno demokratično fronto do odkritih priprav za nov, še strahotnejši podvig imperialistične napadalnosti.

Zasedanje glavne skupščine OZN se prične danes v Parizu v palači Chaillot

Za predsednika bo verjetno izvoljen avstralski minister Evatt - Sestanek treh zunanjih ministrov zapadnih vesolil

PARIZ (Palača Chaillot), 20. — V začetku otvoritvene seje tretje glavne skupščine OZN, ki bo pričela jutri popoldne, bo začasni predsednik Brumaglia dal besedo predsedniku francoske republike Vincentu Auriolu, nakar bo argentinski zunanji minister imel spominski govor o Bernadottu.

Sele potem se bo pričelo pravo delo skupščine: odbor devetih članov bo pregledal poveljna pisma delegatov 56 držav. Nato bo skupščina s tajnim glasovanjem izvolila svojega predsednika. Izvoljeni predsednik bo nato imel govor ter bo sklical šest komisij skupščine: politično, gospodarsko-socialno, varstveno, administrativno-proračunsko in pravno, ki bodo izvolile svoje predsednike.

Plenarna skupščina bo nato na-

daljevala svoje delo s tem, da bo izvolila sedem podpredsednikov, ki bodo s predsednikom in s predsedniškim šestim komisij tvorili urad skupščine, zelo važen organ, ki končno sestavlja dnevni red dela.

Ker je dnevni red zasedanja zelo bogat, bo tajništvo izdalo razne ukrepe, da se bo delo pospešilo. Zložbi politična komisija ima zelo obilno dnevni red.

Trygve Lie je sklenil vpisati na dnevni red zasedanja glavne skupščine tudi vprašanje ustanovitve oborožene straže, ki bi bila na razpolago OZN. Ta straža bi se mogla uporabiti za zaščito poslanstva OZN, za organiziranje plebiscitov in za uveljavljanje spoštovanja pogojev premirja. Mogla bi tudi oskrbeti policijsko službo pod vod-

stvom Varnostnega sveta ali Varnostnega sveta v mestih kakor Jeruzalemu in Trstu za časa mednarodnih vlad. Trygve Lie je mnenja, da bi zadostovalo 1000 do 5000 mož.

Med kandidati za predsednika skupščine se zlasti omenja ime avstralskega zunanjega ministra Evatta. Na predlog predsednika je Varnostni svet odločil razpravljanje o sporu med Indijo in Hajderabadom; vendar pa bo vprašanje še vedno ostalo na dnevnem redu.

Naměstnik sovjetskega zunanjega ministra Višinski je danes popoldne prisel v Orly. Na letališču je sprejel sovjetski poslanik v Parizu Bogomolov in številne druge sovjetske osebnosti. Jugoslovanska delegacija za skupščino OZN je prispela v Pariz v nedeljo zjutraj.

V nedeljo popoldne je odpotoval z letalom v Pariz zunanji minister ZDA, zvečer pa Bevin z vlakom iz Londona. V Pariz je prispel danes predpoldne. Na kolodvoru so ga sprejeli Oliver Harvey, britanski veleposlanik in drugi. Skupaj z Bevinom so prispeli ministri Hector Mac Neil, ki bo vodil delegacijo, ko se bo Bevin vrnil v London. Harvey Shawcross in Gladwin Helly.

Danes so se v francoskem zunanjem ministrstvu sestali zunanji ministri ZDA Marshall, britanski Bevin in francoski Robert Schuman. Pred tem sestankom je bil Marshall še na britanskem veleposlanstvu, kjer se je kake pol ure pogovarjal z Bevinom. Tega razgovora so se udeležili tudi William Strang, izvedenec za nemške zadeve, vrhovni britanski poveljnik v Nemčiji gen. Robertson, ter britanski veleposlanik v Parizu Oliver Harvey.

Marshalla pa so spremljali na razgovor v francoskem zunanjem ministrstvu veleposlanik ZDA v Parizu Jefferson Caffery, Foster Dulles, Douglas in Charles Bohlen. S Schumanom pa so bili Jean Chauvel, Couve de Murville in Bourbon Bussel.

Glasnik francoskega zunanjega ministrstva je na koncu konferenc izjavil, da je bil namen te konferenc samo vzpostavitev stikov med šefi treh delegacij in njihovih izvedencev glede na posojanja v Moskvi in Berlinu. Pogovori se bodo nadaljevali jutri na konferenci od 18 uri.

Pred tem sestankom je bil Marshall še na britanskem veleposlanstvu, kjer se je kake pol ure pogovarjal z Bevinom. Tega razgovora so se udeležili tudi William Strang, izvedenec za nemške zadeve, vrhovni britanski poveljnik v Nemčiji gen. Robertson, ter britanski veleposlanik v Parizu Oliver Harvey.

Marshalla pa so spremljali na razgovor v francoskem zunanjem ministrstvu veleposlanik ZDA v Parizu Jefferson Caffery, Foster Dulles, Douglas in Charles Bohlen. S Schumanom pa so bili Jean Chauvel, Couve de Murville in Bourbon Bussel.

Glasnik francoskega zunanjega ministrstva je na koncu konferenc izjavil, da je bil namen te konferenc samo vzpostavitev stikov med šefi treh delegacij in njihovih izvedencev glede na posojanja v Moskvi in Berlinu. Pogovori se bodo nadaljevali jutri na konferenci od 18 uri.

Konferenca SIAU za Istrsko okrožje

Za poglabitev italijanskoslovenskega bratstva za spoštovanje mirovne pogodbe

Obsodba razbijaškega dela vidalijevcev - Sklepi Vidalijevega kongresa SIAU se ne priznava - Pomoč in podpora organom ljudske oblasti - Gradnja združnih domov in ustanovitev ljudskih univerz

V nedeljo je bila v Kopru v gledališču Ristori okrožna konferenca SIAU, na kateri je bilo prisotnih 350 delegatov iz vse Istre. Prišlo pa je tudi ostalo občinstvo.

Vsi referati so se nanašali na najvažnejše probleme, dajal pregled izvršenega dela in smernice za bodoče delo. Prva točka dnevnega reda je bilo gospodarsko in politično poročilo, ki ga je podal tov. Beltram Julij, temu je sledilo organizacijsko poročilo tov. Venturinja, poročilo o razvoju gospodarstva v okviru ljudske oblasti predsednika odbora tov.

Kralja. Nadalje je tajnik ljudskega odbora tov. Laurenci govoril o ljudski oblasti in njenih nalogah ter organizacijski sekretar KP tov. Gino Gobbo o nalogah množičnih organizacij.

Med zborovanjem, ki ga je občin-

stvo poslušalo z vsi pažljivostjo, je prišla delegacija Tržačanov iz Lon-

derja, ki je pozdravila kongres in želela uspešno delo. Ti Lončerci so bili namreč namenjeni na delo za združni dom v Smarjah. Delegacija je občinstvo navdušeno pozdravila.

Kor v Franciji in Italiji ter drugod.

Poudaril je, da je Sovjetska zveza zvesta dobojam mirovne pogodbe in drugih mednarodnih sporazumov ter najožje brani njihovo spoštovanje kljub vojnim hujškam in provokacijam, kajti sile demokracije v svetu so močnejše od sil imperializma.

Omenil je nato Trstovo Jugoslavijo, ki s svojo petletko nesporno gradi socializem ob velikem poletu in pozitivnosti vsega delovnega ljudstva, vseh jugoslovanskih narodov. Obtožbe CK KPJ, da gre v imperializem, ter o nekem nacionalizmu in trockizmu pa so z dejanj ovržene. Omenil je nato članek glasila Informbiroja, o katerem je naš list že pisal in ki je vsega poštenega demokrata v prepričanju, da je članek neresničen ter da je neresnično tudi ono, kar isto glasilo piše o Jugoslaviji.

Mi zahtevamo teoretično in ideolo-

sko vesterstveno obdelanih dokazov. To čakamo že dva meseca, zdli se, da bomo čakali zaman. Če po namreč, ki je edino pravila, klevetniški Jugoslavijo, nočejo ubrati, ampak nadaljujejo s klevetami in biatenjem ne samo Jugoslavijo temveč tudi našega ozemlja.

Posledice resolucije

Nato je tov. Beltram prešel na obnavljanje dogovorov v Istrskem okrožju v zvezi z resolucijo Informbira.

Pomislite, kaj bi nastalo pri nas, z ljudsko oblastjo, z demokratičnim gibanjem, če bi dopustili, da bi razni provokatorji in agenti vseh mogočih obsevalnih služb imperialističnega razbijaškega dela, ki so se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da pasivizirajo množice v Trstu, izolirajo pokret demokratičnih ljudskih del, da spravijo v nemot in brezup, kar predstavlja prav ono, kar si žele imperialisti, da bi uresničili svoje podle namene. V tej luči se nam kaže, da je to težko izdajsko provokatorsko potežje Vidalijskega, ki se poslužili resolucije Informbira, da bi razbili demokratično gibanje v Trstu, da

Ob obletnici
priključitve
Slovenskega
Primorja in
Istre k FLR Jugoslaviji

ENO LETO SVOBODNEGA PRIMORJA

Dr. ANTON MELIK

vici očitali, da smo zapravljali.

Toda ko smo hodili po dolgih letih prepovedi po prelepih gorah ob zgornji Soči, prehajali čez nje od obeh strani, nismo mislili samo na odpočitke. Juljske Alpe v Posočju so prinesle v naše skupno gospodarstvo tudi dragocene splošne gospodarske vrednote. Tu je planin in koliko. In kakšne lepe planine imajo na Tolminskem in na Kobarškem! Koliko iskram tam goveje živine, molznih krav in koliko sira naredijo! Lepa dobrega kravjega sira. V vzhodnih Juljskih Alpah je mnogo turiste, mnogo hotelov in gorstih domov, ki potrebujejo ogromno mleka. Ni manj ga niso potrebnimi delavci na Jesenicah in drugod na vzhodu gor. Vse te so morali in jih še morajo zakladati z naših planin za Bledom, na Jelovici, ob Dolini ter v Bohinju. Zato delajo tamkaj manj sira, ker ga ni toliko, da bi oddajali mleko pa se si delali zraven. A pri tem ne smemo pozabiti, da so Bohinjeci dali ogromno živine za potrebe narodnosvobodne borbe. Ne smemo tega pozabiti in čast jim za to. Tudi v primorskem gorah so veliko živine izgubili v letih preteklosti. Toda tamkaj ni industrije od sedaj, tam je mnogo manj hotelov in turistovskih domov, tamkaj jim more ostati mleko, da ga predelajo v sir. Kar pogledate si enkrat, koliko ga nalozijo na železniški postaji Sveta Lucija tolminske župnice ter ga razpošljejo po vsej Sloveniji, pa boste videli, kako trdno se je vključilo Tolminsko in Kobarško v skupno gospodarstvo Slovenije in Jugoslavije.

Na Bojškem je teže. Tam so kamnate, so strme in borne planine, kjer je paše komaj za ovce. Za te pokrajine se mora zamisliti vsa Slovenija in jih podpreti. To niso samo gozdni kraji in ne samo planinski; vsakega malo je tukaj in vsega skupaj je vedno premalo, da bi bilo od sebe dobro. Da, zamisliti se moramo v te kraje. Delavci s Strmca in z Loga se hodijo na delo v rabeljski rudnik, a koliko časa še? Naše gore v Posočju imajo izvrstne pogoje za hidrocentralno. Nekaj jih že dela, druge so še v načrtu. Tu naša priprava, da se je lotimo in jo izvedemo do kraja — hidrocentrala, ki bo vzela Koritnico in Sočo, speljala vodo po predoru skozi Polovnik proti Trnovemu zopet do Soče. Do polovice je narejen ta predor; prej ko bo pretakala dragocena električna energija od tod po slovenskem svetu.

Ne veselijo se tedaj samo turisti

soških Juljskih Alp, da so vključene v slovensko skupnost; radost in zadovoljstvo gospodarjev ni nič manjše in naše petletke bodo imele v gorah Posočju še lepe uspehe. A na boljšo prometno povezavo bomo morali misliti, da jo izvedemo čim prej. Promet po kar dobro ohranjeni cesti čez Vrtačo moramo obnoviti in prej ali slej mora Bohinjski dobri cestno zvezo čez Bačarski vrh v Baško dolino in dalje na Tolmin, pa čez Petrovo brdo v Selško dolino. Juljske Alpe postajajo odpočitvališče use delovne Jugoslavije; treba jih je odpreti tem funkcijam nalogam na vse strani in nikomur ne bo žal za to, zakaj veliko delo bo storjeno s tem.

Uvrstitev rudnikov in tovarn v gradnjo socialistične stavbe

Lurjski rudnik se je vključil v naše skupno gospodarstvo in nam pomaga, da si nabavljamo stroje in se marsikaj drugega. Zaloge bakrene rude še počivajo v zemlji pri Cerneku in čaka, da pridejo na vrsto. Ni slaba reč, imeti zaloge bakra v zemlji; vnašala ruda je to in ko bo naša industrializacija napredovala do določene stopnje, nam bo Cerneko še imenitno služilo. A velike cementarne pri Anihovem ob Soči smo že sedaj z velikimi uspehi uvrstili med naše gradbene enote, v gradnjo velike gospodarske socialistične stavbe naše bodočnosti. Saj je cement, katerega proizvodnjo so kapitalisti nekdaj lahko misleli uvrstili na Duvem pri Mojstrani, danes, v prvi petletki, eden najvažnejših, najbolj vsakdanjih potrebnih pripomočkov za celotni graditeljski napor. A orjaški gozdi, ki so tam okrog kljubovali razdejanju srečno zaključene preteklosti, nudijo danes naš preprosti denar, naše temeljno sredstvo, da podizamo našo industrijo, da si nabavimo stroje za našete tovarne, pa spet za nove tovarne in še enkrat za tovarne. Ko bodo naše nove tovarne stekle, ko bo v njih dučalo novo življenje in nam vsak dan na novo prinašalo nove turbine, nove mlinske, nove traktorje, nove lokomotive, takrat se bodo tudi naši gozdi zopet odpočili.

Vključevanje primorskega vrta v svobodno Slovenijo

A na jugu pod Trnovskimi gozdi leži naš prelepi primorski vrt, naša Vipava in ob njej naša Brda. Nešteti kamioni, ki so že v tem

prvem letu prepeljali nič koliko zgodnjega sadja, pa zelenjave, grozdja in vina, nam zgovorno pripovedujejo, kako lepo se ta naš primorski vrt vključuje v svobodno Slovenijo. Se bolj se bo vključil, ko mu bomo izboljšali prometne zveze. Zda delajo naše brigade železni spoi, da se bomo lahko zapeljali brez nepotrebnega ovinka od Sežane na Duple, mimo dežele najboljšega kraškega terana, do Gorice. In ko bo stekla ta nova železniška zveza, na kar nam pač ne bo treba več dolgo čakati, pa ko bomo še malo kasneje dobili več lokomotiv in vagonov, se bodo prometne in družbene zveze med Novo Gorico z Brdi ter Vipavo in staro Slovenijo poživile, tako da se bomo mogli sestajati večkrat in brez nepotrebnega pretravanja po prezasedenih vlakih. Tudi to še pride, tudi to še bo, in kar za sprehod se bomo popeljali bodisi k Gorici, bodisi k Tolminu in Bovecu. Saj mislimo že na novo železnico, ki bo zvežala naše Posočje tam od Tolmina—Su. Lucije mimo Cerneka na Skofjo Loko in Ljubljano.

(Se nadaljuje).

V tej zvezi je treba navesti mnenje komisije štirih velešil za proučevanje gospodarsko-financijskega položaja Trsta: »Po mnogostevnih posvetovanjih z lokalnimi funkcionarji in častniki ZVU je prišla komisija do sklepa, da je treba neizogibno reorganizirati iz temelja javno upravo in fiskalni sistem».

Fiskalni sistem pa je bil v času od julija do decembra 1946 tak, da odpada od celokupnega donosa dajatev A cone v znesku 1.482.000.000 lir na direktno davke le 298 milijonov lir ali 20 odst. in na indirektno davke 1.184 milijonov lir ali 80 odst. Se leta 1938 je bilo razmerje v Juljski krajini: 33 odst. direktnih (od teh je odpadlo na tržaško pokrajino 64,4 odst.) in 66 odst. indirektnih davkov. V državah Srednje Evrope je že pred letom 1914 prevladoval pri obdavčevanju načelo polovice, ki ga Roelands takole formuliira: »V demokratskih skupnostih in demokratskih državah po pravilu prevladujejo direktni davki, z drugih državah in držav pa indirektni. Torej je to za leto 1948 in za zapluno upravo tega ozemlja zares značilna karakteristika! In vendar ni nikakršnih znakov, da mislijo na resne reforme. Tudi »Združenje za zaščito pravic«, ki so ga ustanovili nekateri tržaški pravniki, ne smatrajo, da bi bilo potrebno nastopiti v zaščito interesov širokih ljudskih plasti. Vse drugačno skrb kaže prof. Nina (Sciencza delle Finanze): »Nedvomno ima odločilno važnost iz dneva v dan naraščajoči vpliv delovnih množic, ki jim ne uhaža izpred oči koncentracija ogromnih dohodkov v rokah nekaj ljudi».

Toda vrnilo se je k našim računom! V drugi polovici 1947 se je

JAVNE FINANCE Tržaškega ozemlja

BORIS ZAJEC

davčna kontrola poostila ter je bil davčni pritisk občutno zvišan (davčni predpisi so se potrojili, popoterili in tudi podesoterili), dohodki državnih monopolov so se dvignili ob splošnem dvigu cen. Javno je tedaj, da so državni dohodki, kakor jih navede general Airey v drugem poročilu o upravi ozemlja navedeni s preveliko skromnostjo. Po mnenju odločujočih činitelev se morajo državni dohodki sukati v približni višini 7 milijard lir in ne le okrog 4,8 milijard po omenjenem poročilu. Saj so priekati gotovi dohodki razen od dajatev tudi od deviznih cesi.

Takšno mnenje podkrepjuje ugotovitev dohodkov po mnenju izvedencev komisije štirih velešil. Oni cenijo dohodek Tržaškega ozemlja na približno 6,720 milijard lir, po veljavi februarja 1947. Glede izdatkov naveda gornje mnenje znesek 7,168 milijonov lir. Ako ta znesek revaloriziramo na vrednost v dobi od septembra 1947 do marca 1948 ter računamo 50 odst. te nove vsote (za 6 mesecev) pridemo do približnega zneska 4,500 milijonov lir, kar bi odgovarjalo računom rednih izdatkov za dobo od julija do decembra 1946, valorizirani

nemu zaradi zmanjšane kupne moči lire. Povišek personalnih prejemkov in povečano število personala daje nadaljnjih 50 odst. tega zneska in ga povišuje na 6,740 milijonov lir. Ako mu prištejemo

	milijonov lir
za finanstranje industrij	2.000
za podporo teritorialnim ustanovam približno	1.000
za javna dela pri obnovi železniških prog, naprav in Luke	1.000
za ostala javna dela	1.600
in sicer:	
A. 576 milijonov lir za čiščenje ruševin	
B. 500 milij. lir za gradnjo hiš	
C. 100 milijonov lir za melioracije in popozedovanje	
D. 126 milijonov lir za prevoze	
E. 345 milijonov lir za razne gradnje in dela	

(k A: 4000 delavcev a 6000 lir tedensko, 6 mesecev; k B: hiše pri Sv. Sobi, v Farnetu, pri Sv. Ivanu, v Kolonji itd.; k C: 100 kamionov a 6000 lir a 25 dni, 6 mesecev; k D: 480 delavcev a 6000 lir tedensko, 6 mesecev), nam da celokupni znesek izdatkov, rednih in izrednih, okroglo

vsoto 12.500 milijonov lir. Gotovo je to zelo obilno izračunani najvišji znesek. Vse postavke, zlasti število zaposlenih delavcev, so bile računane na podlagi navedb v prvem in drugem poročilu gen. Aireya, upoštevajoč dejansko izvršena dela.

Znesek 15.535 milijonov lir, ki ga naveda kot skupno vsoto izdatkov drugo poročilo, je tedaj tako pretiran, da ga je nemogoče jemati resno. Ta ugotovitev postane še jasnejša, ako navedemo, da je bil po proračunu, prikazanem v prvem poročilu, predviden znesek 6.000 milijonov lir za javna dela, realiziranih pa je bilo le teh za največ 2.600 milijonov lir. Razlika, ki se pojavlja, ni v skladu s pojmom vestne finančne uprave. Ta mučni vrt se še poslabšuje, ker niso bile nikjer objavljene podrobnosti obračuna ali zaključnega računa. Zato je povsem brez pomena prirčoba, da je vtieta med izdatke vsota 12.510 milijonov lir za podpore in darila, in jo lahko mirno štejejo k postavkam, ki pomenijo neresno razpolaganje z javnimi denarjem.

Iz »Razgledov«
(Nadaljevanje sledi)

Dežela peska in petroleja

Razbeljena, mrtva pustinja Saudove Arabije skriva „črno zlato“, ki danes usmerja življenje dežele in privlačuje ne le Angleže, marveč tudi ameriške petrolejske monopoliste

V kakršnem koli letnem času pridete v Džido, ki leži ob obali Rdečega morja, naletite na pekoče sonce, ki vam jemlje vid, in na suh razbeljen zrak, poln prahu. Da ste ob morski obali, vidite samo po tem, da je v pristanščini mnogo ladij in ladje — od starih jadrih do najmodernejših ladij-cistern sedanje dobe.

Za Džido, od koder puhti vročina razbeljene puščave, leži Saudova Arabija. To je pustinska dežela, ki jo v poredkoma presekajo doline s palmovimi nasadi, med katerimi se skrivajo arabske vasice. Vseenoakrog je sam pesek, razbeljen, suh, brezmejen pesek.

Saudova Arabija obsega večji del Arabskega polotoka s površino okrog 1.580.000 kvadratnih kilometrov in tremi milijoni prebivalcev. Nastala je leta 1926. Ibn Saud, sultan Hedžasa, četrti princ iz dinastije Saudov, se je vojskoval od leta 1902 dalje. Vojne je končal s priključitvijo Nedže in sosednega ozemlja k Hedžasu. Tako je bila leta 1926 ustanovljena

kraljevina Hedžas-Nedž, ki se je poznje leta 1932 preimenovala v Saudovo Arabijo.

V Saudovi Arabiji ni mnogo mest. Največja med njimi so Meka, Medina, Džida, Er-Rijad in Hufuf. Meka in Medina sta za muslimane svet mesti. V Mekki se je rodil Mohamed, v Medini je po njegov grob. Vsako leto prihaja semkaj na tisoče islamskih romarjev.

Dva najvažnejša sestavna dela Saudove Arabije, Nedž in Hedžas, se bistveno zelo razločujeta med seboj. Hedžas, ki leži ob Rdečem morju, je puščavska ali na pol puščavska dežela, ki je naseljena v plemena, premikajoča se sem in tja po na pol puščavskih predelih. Zelenje srečamo samo v redkih zelenicah (oazah), kjer je mogoče dobiti vodo iz precej globokih studencev, in to so predvsem palme. V Nedžu, ki se spušča proti Perzijskemu zalivu, se prebivalstvo bavijo nekoliko tudi s kmetijstvom. V zadnjih letih — po odkritju petroleja — se je tukaj razvila tudi industrija.

Promet med mesti se vrši večji del z velblodi, ker ima Saudova Arabija samo eno železniško progo, ki teče od meje s Transjordanijo v Medino. Ali tudi ta proga ni delovala od konca prve svetovne vojne. Šele leta 1947 so začeli misliti na vzpostavitev železniskega prometa.

V Arabiji so se pojavili tudi avtomobili, ali ne igrajo vidnejše vloge v gospodarstvu, ker v Arabiji skoraj ni avtomobilskih cest. Imajo samo eno avtomobilsko cesto, dolgo 102 kilometra, ki pelje iz Džide skozi Meko v Ararat. Brez cest pa ni avtomobilskega prometa. V pustinih se avtomobili čisto kvarijo, a popraviti jih ni mogoče, ker tam ni specialistov mehanikov. Zato je ceneje kupiti nov avtomobil kot pa popravljati.

Ne glede na to, da ima Saudova Arabija na stotine kilometrov dolgo obalo ob Rdečem morju, je ob tej obali samo eno sposobno pristanišče Džida, ki more sprejeti ladje z muslimanskimi romarji, ki v tisočih romajo vsako leto v svetilni mestu Meko in Medino z vseh strani sveta.

V pristanišču je zelo živahno in vse živo. Neštevilne osebnosti in tovorne ladje prihajajo med obalo in v zunanji pristaniščem po lesketajoči se morski gladini. Ladje so večinoma prepolne romarjev, ki s svojo preprosto prtljago kočnih mehov z vodo in drugo hrano hitijo proti obali. Tu se na tovornih avtomobilih arabske avtomobilske družbe »Serika Arabia Lissiarat« odpravljajo v Meko. Do nedavna so islamski romarji tvorili glavno postavko dohodkov v proračunu Saudove Arabije, odkar pa diši zrak po petroleju, se kraljevska in državna blagajna bogato polnita iz drugih virov.

Na ulicah Džide, ki so vijugaste in ozke, in na širokih in umazanih bulvarjih je zelo živahno. Velikostno in podati se bližajo težko otvorene kamele; glasni raznašalci vode kričijo po ulicah in se niti ne osirajo na drveče avtomobile; leno se obračajo osli s svojimi jezdec. Avtomobil vzbuja veliko zanimanje. Mnogo jih je v prometu in to raznih znamk in vrst od močnih »Studebakerjev« do okrenih »Willisov«. Ti avtomobili ameriške proizvodnje so se pojavili tu, v Džidi, kakor tudi na ulicah Er-Rijada, Meki, Medine in drugih mest Saudove Arabije, potem ko so ameriški monopolisti, ki so leta 1933 po povabilu Ibn Sauda iskali vodo, na

mesto vode odkrili petrolej.

Pripovedujejo, da so Američani dolgo časa nagovarjali Ibn Sauda, naj jim dovoli črpanje petroleja. Ker se pa Ibn Saud odločil v važnejših zadevah le po prejšnjem posvetovanju z zbranimi duhovniki in modrirani — ulemasi — se je tudi tokrat obrnil na njih za svet. Medtem ko so ulemasi proučevali koran in to zadevo, se je v Saudovi Arabiji pojavilo precej predstavnikov ameriških in angleških petrolejskih družb. Po odločitvi ulemasov, ki je bila ugodna za tuje, se je precej višji skup arabskih uradnikov preselilo v Egipt, kjer sedaj zelo razkošno živijo.

Od tedaj tudi kraljeva blagajna nikoli ni prazna. Finančni minister Abdula Sulejman, stari soborec Ibn Sauda, edini višji dostojanstvenik, ki ni član kraljeve družine, je postal še bolj radosten za potrebe dvora. Za kralja in njegovo spremstvo potrebujejo šest sto avtomobilov.

Saudova Arabija se sedaj potaš spreminja in menja svoje lice. To se more opaziti predvsem v Džidi in Dahranu. V teh dveh mestih morete srečati na vsakem koraku Američane-uradnike petrolejskih družb in predstavnike raznih tovarn za vojno proizvodnjo.

V Džidi ste mogli preje najti na trgu in po zapuščenih prodajalnih silajne preproge, perzijsko svilu in fino usnje. Sedaj vsega tega ni več.

V trgovinah prodajajo težke rjave vojaške čevlje z žigom: Made in USA (izdelano v ZDA). Police in puliti so založeni z balami ameriških bombaževih tkanin, z mesnimi konservami, izdelanimi v Kaliforniji. Najti morete tudi preproge, ki so bile skane kjer si bdi ob obali Misilipija v Ameriki.

V Džidi so Američani zgradili veliko polikliniko, toda za Arabce je v njo vhod prepovedan. Poliklinika je samo za Američane. Američani sedaj preurejajo in gradijo pristanišče v Džidi. Delajo nove pomole za pristajanje tudi najvišjih prekomornikov. Zidajo tudi hiše v mestu.

Različne ameriške misije in svetovalci odhajajo na vse strani. So to kmetijske, gospodarske, tehnične in temu podobne. Lansko leto so strokovnjaki izdelali načrte za celotno mrežo železnic. Predvidena je izgradnja ceste iz Džide v Basro (Irak) in iz Er-Rijada v Damo na obali v Perzijskem zalivu.

Cepprav so Američani dobili prve koncesije že leta 1933, so pristopili k široki eksploataciji šele malo pred izbruhom druge svetovne vojne, posebno povečali pa so jo šele po končani drugi svetovni vojni.

Razen petrolejskih koncesij so si v letih zadnje vojne izposlovali Američani tudi še dovoljenje za ustanovitve in izgraditve vojaškega oporišča ZDA v Bahreinu v Perzijskem zalivu. Samo izgraditev letališča je stala 5 milijonov dolarjev.

V današnjem času je Bahrein prestolnica Američanov v Saudovi Arabiji. Z izkoriščanjem bogatih petrolejskih vrelcev tega okoliša je ameriška petrolejska družba »Arabian American Oil Company« (skrajšano ARAMCO) sprejela Bahrein v svojevratno ameriško mestec, ki se malo loči od svojih bratov v Združenih ameriških državah.

Imajo pošto, telefon, kino, bare, dancinje in sploh vse, kar mora imeti vsako ameriško mestec kjer je Tekas ali Oklahomi, vse do specialne poli-

ton surovega petroleja (nafta) na leto. Nedavno so ameriški geološki odkrili nove vrelce nafte na ozemlju, ki ga ima v zakupu Američanov, predstavniki drugih narodnosti v Bahrein nimajo pristopa.

V predmestju Bahreina so nastale na od sonca ožgani zemlji borne delavske naselbine. Tu žive delavci »Ararico«, ki jih je približno 25 tisoč. Naselbine so razmetane in oddaljene druge od druge. Delavci vsake narodnosti imajo svojo naselbino. Tu živijo Arabci, Sudanci in Italijani. Čeprav imajo hiše v Bahreinu vse udobne, ki si ga premore danes Amerika, vsega tega ni v revnih hišah delavcev. Po dvanaesturnem delu na dan pod ubijajočo vročino se delavci komaj privlečejo domov in gredo počivat. Za svoje suženjsko delo dobi delavec 6 do 10 plastov na dan, ker mu je komaj za prehrano. V prodajalnah »Ararico« so na prodaj vsakovrstno malovredno blago in izdelki. Delavci nimajo prostih dan, da bi se mogli prosto sprehoditi v mestu.

Delavci nimajo nobene možnosti, da bi proti takemu življenju protestirali, ker jim policija ne dovoljuje ničesar. »Zakonik« »Ararico« prepovedujejo kakršno koli delovsko gibanje in zaenkrat ne more biti tu govora o sindikalnem pokretu.

Nečloveško izkoriščanje omogoča »Ararico«, da pri najmanjših izdatkih pridobiva 2,5 milijonov dolarjev.

DOM TALIFE

KATEREGA PROCELE VIDITE NA SLIKI, JE ENO NAJSTAREJSIH GLEDALISC V MOSKVI.

Nemški revizionizem

V trenutku, ko je bila v Versailles podpisana mirovna pogodba, se je v Nemčiji rodil nemški revizionizem, ki je proglasil, da krivda cesarske Nemčije ni morda v tem, da je Nemčija prvo svetovno vojno povzročila, temveč v tem, da jo je izgubila. Za večino nemškega naroda se vojna, ki je izbruhnila leta 1914, ni končala leta 1918 tem, ko Nemci smatrali razdobje med prvo in drugo svetovno vojno za izsiljeno primirje. Na mesto izgnanega cesarja je stopil stari maršal Hindenburg, ki je zaupal nalogo maševanja Stresemannu in Treviranusu, pozneje pa, ko je bila Nemčija po zaslugi zapadnih vellesil še konsolidirana, je to nalogo poveril Adolfu Hitlerju, ki naj bi izpolnil to nalogo, ki mu jo je zaupal nemški narod. Vsi objektivni opazovalci nemškega javnega življenja pa zopet prihajajo do zaključkov, da je revizionizem v Nemčiji zopet oživel, da tli in grozi z novim izbruhom.

Podoben kot po prvi svetovni vojni, tudi danes večina nemška napadalnost deluje pod nedolžnim plaščem obrambe samega sebe. Ko je svoj čas prišel po cesarskem imperializmu konjunkturist dr. Stresemann, tako je tudi danes po fašističnem imperializmu nastopil socialist dr. Schuma cher in njemu podobni psevdomokrat.

Načelna razlika med nemškim revizionizmom po prvi svetovni vojni in njegovim današnjim izrazkom je zelo temeljita in izvira iz ugotovitve, da je bil položaj po letu 1918 povsem drugačen od položaja po prvi svetovni vojni, zlasti pa v letu 1948. Po prvi svetovni vojni je bila Nemčija dejansko primorana javno priznati svoj vojaški poraz, toda vse nemško ozemlje je še nadaleje ostalo pod nemško vrhovnostjo (suverenostjo) in kar je najvažnejše, Nemčija ni bila tako uničena kot po drugi svetovni vojni. Izgubila Alzacija, Schleswig in ozemlja blizu Vahodne Prusije ni bila nič proti sedanji novi nemški meji na reki Odi in Nisi, ki za vselej onemogoča stalno nemško širjenje na vzhod.

Tudi mednarodni položaj Nemčije je bil po letu 1918 zanj mnogo bolj ugoden, kot pa je danes, kajti tedaj je kot edini poslednji nasprotnik nemškega maševanja nastopala samo oslabilna Francija. Sovjetska zveza je imela v tej dobi dovolj težav, Anglija pa je že tedaj hotela pridobiti poraženo Nemčijo za svojega bodočega partnerja proti tedanjim prijateljem.

Danes pa se kaže položaj popolnoma v drugi luči. Stvarni in odločilni velisil v Evropi in na svetu sta samo Sovjetska zveza in Amerika, ZDA kot velisila, na katero najbolj računa nemški revizionizem, je daleč za oceanom, medtem ko je Sovjetska zveza, ki se dobro zaveda nevarnosti nemškega maševanja, danes mnogo močnejša kot pa po prvi svetovni vojni.

Nemški narod ima na izbiro dve stvari: zavzeti častno mesto v družbi evropskih narodov in opustiti vsako misel na maševanje, kar je nedavna konferenca znanjih ministrov vzhodnih držav Nemčiji izrecno ponudila, ali pa postati goščo sredstvo in orožje v rokah ameriškega imperializma, kar danes Nemci smatrajo kot priložnost za maševanje. V drugem primeru pa bo poraz Nemčije še mnogo večji in usodnejši od onega, v katerem jo je že dvakrat pripeljal pogubni in egoistični revizionizem.

Na ulicah Džide, ki so vijugaste in ozke, in na širokih in umazanih bulvarjih je zelo živahno. Velikostno in podati se bližajo težko otvorene kamele; glasni raznašalci vode kričijo po ulicah in se niti ne osirajo na drveče avtomobile; leno se obračajo osli s svojimi jezdec. Avtomobil vzbuja veliko zanimanje. Mnogo jih je v prometu in to raznih znamk in vrst od močnih »Studebakerjev« do okrenih »Willisov«. Ti avtomobili ameriške proizvodnje so se pojavili tu, v Džidi, kakor tudi na ulicah Er-Rijada, Meki, Medine in drugih mest Saudove Arabije, potem ko so ameriški monopolisti, ki so leta 1933 po povabilu Ibn Sauda iskali vodo, na

ne s trupli moških, žensk in otrok. Ki jih javno zbirajo in pokopavajo. To ne morda zaradi pietete do mrtvih, temveč zaradi bojazni do epidemij tifusa in kolere.

No, vendar pa obstaja še ena Kitajska. Kitajska, v kateri ne gospodarijo angleški trgovci in ameriški industrijci ter kuomin-tangovski generali — lastniki javnih hiš. To je Kitajska, ki se vedno bolj širi proti Sanghaju in ki je up vseh zatiranih in lojnih, sanghajski kulci, delavci v tovarni svile in dijak ve, da v demokratski Kitajski ne obstoji več fevdalizem. Čete demokratske Kitajske niso več daleč od Sanghaja, te največje Gangkajskove mrtvinice. Te čete bodo premagale smrt in pretvorile Sanghaj v cvetoče mesto azijskega kontinenta. V takem Sanghaju bodo umrli samo še mrtvi generali, javne hiše in lakota.

NAJVEČJA MRTVAŠNICA

Sanghaj je s svojimi 5 milijoni prebivalcev največje mesto azijskega kontinenta. Sanghaj, v katerem dnevno umre 10.000 ljudi od lakote, bolezni in mraza, je največje mesto umiranja Gangkajskove Kitajske. Sanghaj se lahko pohvali z žalostno slavo, da je mesto največjega ranokotja in največje bede. Na eni strani prekrasne palače, kjer stanujejo bogati trgovci in industrijci bele rase, na drugi strani pa umazane in majhne kolibe Kitajcev. Prvih je 70.000, drugih pa 4.930.000. Od teh drugih se je manjšina del gornjih 10.000 naselila v bližini nebotičnikov, da lahko laže in pod zaščito svojih belih gospodarjev vodijo svoje posle z javnimi hišami, kadičinami opija itd.

Pod takimi pogoji kolonialnega zatiranja lahko smrt dnevno juri svojo bogato žetev. Vsako jutro so sanghajske ulice okraše-

Splošno gospodarske vrednote Juljskih Alp v Posočju

Dosti bo se tu dela, da se ta naš prelepi gorski svet v Alpah ob Soči najprej turistom in vsem, ki so po delu odpočitka željni in potrebni. Treba bo zgraditi koč za popolni odpoitek. Prve so že tu. Postavili so jih v Dolcu v sinu in sodelovanju med turisti z obeh strani, z vsemi Primorci in s Tržačani vred. Podjetni Tolminci so pripravili novo kočico pod Voglom v planini Razor. Se z zgradbe ob stari meji, zgradbe, ki sedaj stoji tamkaj popolnoma brez hanka; starostni zob časa je, da se jih lotimo z obeh strani preklicane meje, pa da jih uvrstimo v gospodarsko porabo, bodisi za turistične potrebe, ali za planinske hleve in pastirake koč. Pa nič ne smemo odlašati, zakaj drugače nam bodo kasnejši po pra-

